

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 29 · MATURA USTNA 2027–2028

DZIADY CZ. III · KONTEKST: KORDIAN

ZA MĄDRY NA TOWARZYSTWO

Pytanie jawne 29: „Motyw samotności. Omów zagadnienie na podstawie *Dziadów* części III Adama Mickiewicza. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst”. Kontekst: Kordian Juliusza Słowackiego.

TEŻA W JEDNYM ZDANIU

Samotność może być narzucona przez więzienie i wygnanie, ale może też wynikać z poczucia wyjątkowości.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

W „Dziadach” samotność ma dwa oblicza: narzucone przez więzienie i wygnanie oraz wybrane przez Konrada, który uważa, że nikt nie zrozumie jego pieśni.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Konrad i Kordian płacą za poczucie wyjątkowości samotnością, ale wspólnota — modlitwa księdza Piotra — nie przestaje się o człowieka troszczyć.

SCHEMAT ODPOWIEDZI

Oddziel samotność narzuconą od wybranej. Węzienie i lęk przed wygnaniem. Przyjaźń więźniów. Dopiero na tym tle pierwsze słowa Improwizacji i ambicja Konrada. Ksiądz Piotr jako odpowiedź wspólnoty, Kordian jako porównanie samotności romantycznego przywódcy.

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Zajrzyj: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Rozróżnij dwa rodzaje samotności — Co w dramacie narzuca człowiekowi samotność, a kiedy on sam ją współtworzy?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Carat narzuca izolację przez więzienie i wygnanie. Konrad czuje się też samotny jako poeta przekonany, że nikt nie obejmie całej myśli jego pieśni. Nie wolno utożsamiać tych dwóch sytuacji.

2. Odczytaj Prolog — Dlaczego zapowiedziane uwolnienie nie usuwa lęku bohatera przed samotnością?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Więzień spodziewa się wygnania. Boi się życia wśród cudzoziemców, którzy nie rozumieją jego języka i pieśni. W tej chwili nie jest jeszcze nazywany Konradem; symboliczne narodziny Konrada następują po wypowiedzi.

3. Zobacz więzienną wspólnotę — Co młodzi robią mimo zamknięcia i o czym opowiada Jan Soblewski?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Potajemnie się spotykają, rozmawiają i śpiewają. Soblewski relacjonuje wywózki kolegów. Pamięć i solidarność są odpowiedzią na próbę rozdzielenia więźniów, choć nie likwidują ich cierpienia.

4. Wyjaśnij początek Wielkiej Improwizacji — Co Konrad mówi o ludziach, języku i swojej pieśni? Dlaczego czuje się niezrozumiany?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Konrad zaczyna od „Samotność — cóż po ludziach”. Uważa, że słowa nie oddają pełni myśli, a ludzie nie potrafią usłyszeć całej jego pieśni. Szuka słuchacza w Bogu i naturze. Samotność jest tu artystyczna i duchowa, częściowo związana z przekonaniem o własnej wyjątkowości.

5. Zauważ paradoks Konrada — Jak można kochać „miliony” i jednocześnie czuć się oddzielnym od ludzi?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Konrad autentycznie współczuje narodowi, ale wierzy, że jego wewnętrznego doświadczenia inni nie potrafią w pełni pojąć. To napięcie wzmacnia romantyczną rolę poety i grozi pychą. Ksiądz Piotr, który później modli się za Konrada, pokazuje, że inni nie przestają się o niego troszczyć.

6. Dodaj „Kordiana” — Co oznacza samotność bohatera na Mont Blanc i czym jego cel różni się od żądania Konrada?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Kordian stoi z dala od ludzkich głosów i szuka myśli zdolnej poruszyć narody; nazywa siebie „posągiem człowieka na posąg świata”. Jego monolog przygotowuje misję polityczną. Konrad w Improwizacji żąda od Boga władzy nad duszami. Obaj mogą przeceniać własną siłę, choć ich zamiary są różne.